

Tænk ikke på mig

Vilma Sandnes Johansson. Gutkind Forlag 2022

Vilmas bog er en grum, men smuk og indsigtfuld fortælling om at leve sine teenageår sammen med en dødsmerket, kræftsyg mor, mens hun selv er i en sårbar livsfase, hvor hun skal finde sine ben i verden. Hun reflekterer således over et skudsmål fra en klassekammerat: *Du er en af de stærkeste i denne klasse (...)*

'Jeg kan godt regne ud, hvorfor de synes, jeg er stærk, men det undrer mig. Er jeg stærk, fordi jeg ikke har sagt et ord? Er jeg stærk, fordi jeg ikke har grædt foran dem? Er jeg stærk, fordi jeg aldrig har bedt om hjælp? Skal jeg virkelig roses for det? Jeg ville *ønske*, de kunne se mig græde, jeg ville *ønske*, jeg turde skabe mig (...), jeg ville *ønske*, de kunne se, at jeg er alt for svag, ikke stærk, til at bede om hjælp'

Denne afmagt og manglende styrke som pårørende til at række ud efter hjælp og dele tanker, følelser og behov med andre, står Vilma langt fra alene med.

Hun bliver, som de fleste svært belastede pårørende, opfordret til at 'passe på sig selv'. Også hendes syge mor tilskynder hende til at tage på efterskole og leve et ungdomsliv med kærester og fester og personlig udfoldelse. Vilma gør sit bedste, men ansvaret for moderen og frygten for at gå glip af vigtige stunder spalter hende i to: Den nærmeste pårørende, der helst vil være ved den syge, og den unge kvinde, der er i sin gode ret til at leve sit eget liv.

De tunge erfaringer, Vilma gør sig som pårørende, danner hende som menneske. Hun sætter med klarhed og realisme ord på pårørendelivet:

'Hver dag, når jeg kommer hjem fra skole, ligger der kemoterapi på køkkenbordet, tørklæder hænger på knagerne, krykker ligger på gulvet, hæfter om sorg på spisebordet, pilleæsker i skufferne, udprintede røntgenbilleder af kropsdele med lysende knuder i vindueskarmen (...), pulver mod forstoppelse, støttestrømper og støttehandsker, creme mod ekstreme tilfælde af tør hud og sprukne hæle, creme mod blister i munden, neglelak mod flossede negle, mundbind, kogebøger til kræftpatienter. Her lugter langt væk af sygdom.'

Vilma er bare 17, da hun efter en lang årrække med kræften mister den mor, hun har boet alene med. Et barskt skudsmål fra en alt for ung pårørende. Giv den som gave til unge, der står for at miste en forælder til sygdom og læs den selv, for at forstå!

Anmeldt af Hanne Gullestrup